27ՆՃԻ ԱԷՆԷ Ն· 4836 1910 ԴԵԿՏ. 22/4 ՃՆՎ. ՉԱՐՇԷՆՊԻՏ 22 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ԷՎՎԵԼ 1326)(3 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1329

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

30 ԿՈՊԵԿ

30 ԿՈՊԵԿ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim,65

ԱՐՈՒՆԷ ՏԻՐՈՒՄՈՒՆԸ

		Ամբողջի	6 այլոց
Խարանոյ իչին	Դրուշ	60	35
Փաստա իչին	»	85	45
Մեմալիքի էճնեպիյէ իչին	Ֆրանգ	20	10

ՉԱՐՇԷՆՊԻՏԷ ՎԷ ՀԱՍԿԱՍ ԻՐԹՈՒՄԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՏԸ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իրանաք իչին այրընա բազարլըգ

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

Ի ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՂՈՂ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ազգային ընդհանուր կանոնագիր մը յօրինելու և նոր Կ-Պատրիարք ընտրելու մասին, անցեալ տարւոյ վերջերը և ներկայ տարւոյ սկիզբները, Երեսփ. ժողովոյ մէջ մեծամեծ և ընդերկար վէճեր ծագեցան ի գործածութեան եղող Կանոնագրի բացատրութեան վրայ։ Արհ. Սիւնհոդոսական Հարք և Երեսփոխանք իրարու դէմ եղած բառերու վրայ սկսան վիճաբանիլ. ինչպէս Սիւնհոդոսական Հարք, անանկ ալ Երեսփ. ժողովոյ մեծագոյն մասը այդ պարբերութեան նշանակութիւնը և ներքին գաղտնիքը լաւ կը հասկնային, սակայն կ'զգուշանային բացայայտ բառերով իրենց միտքը և նպատակը պարզել, վախնալով որ չըլլայ թէ Կ-Պատրիարքի ընտրութիւնը աւելի երկարի և ձախողութեան հանդիպի, ուստի թէ Սիւնհոդոսական Հարք և թէ Երեսփ. ժողովը, իւրաքանչիւրն ալ իր ըմբռնած կերպով համաձայնութիւն գոյացուցին ի գործածութեան եղող Կանոնագրի տրամադրութեանց հաժամա ընտրութեան ձեռնարկել, ապագային թողլով այդ պարբերութեան նշանակութիւնը լաւ եւս բացատրել, և որովհետեւ նոր յօրինուած Կանոնագիրը, քննելու համար այսօր Երեսփոխանական ժողովոյ յանձնուեցաւ, ի գործածութեան եղող խնդիրը կրկին մէջտեղ դրուեցաւ. այս անգամ աւելի բացայայտ և որոշ խօսքերով, թէ ինչ կը նշանակէ ի գործածութեան եղող պարբերութիւնը և թէ նորոգ յօրինեալ Կանոնագիրը մինչեւ որ քննուի և ընդունուի, որ երկար ժամանակի գործ է և թերեւս ալ քնաւ երբեք ի գլուխ չելլէ, որ ոմանց հաճելի է, ազգին գործերը ո՞ր և ո՞րպիսի ուղղութեան և կանոնի պիտի հետեւին և կարգադրուին, ըստ որում տպագրեալ երկու կանոնագիր կայ, մին 1888ին յօրինուած հաշտութեան առթիւ և ստորագրութեամբ լուսահոգի Ազարեան Կաթողիկոսի և ընդդիմադիր կուսակցութեան մեծամեծաց և գլխաւորաց, և միւսն ալ յաջորդ տարին նոյն կանոնագրին վերաքննութեան առթիւ, պայմանով որ հաշտութեան էական պայմանները մնան. այս կանոնագիրն է որ նոյր գիր յաւելուածներ կը պարունակէ, ուր առաջարկուած պայմանները կը ջնջուին և պայմաններէն դուրս կը մնան, և Կառավարութեան կողմանէ ընդունուած ինչ ինչ կանոններ և օրէնքներ փոփոխութեան կ'ենթարկուին. այս կանոնագիրը ստորագրեալ չէ։

Այս կարեւոր կէտը լաւ մը հասկնալու համար անցեալ դէպքերը յիշատակել պէտք է։

1867 թուականէն Կաթողիկոսական և Նախագահական Աթոռոց միութեան առթիւ Հռովմայ Բրօբականտայի կողմանէ Բէվէրսուրուս անուն եկած կոնդակի մը զօրութեամբ վաղուց հետէ ունեցած և ստացած գլխաւորաբար երեք իրաւունքներ կը ջնջուէին, այսինքն նախ Կաթողիկոս-Պատրիարքի ընտրութեան մէջ Ազգին միջամտութիւնը, երկրորդ Գաւառաց Առաջնորդ-Եպիսկոպոսաց ընտրութեանց միջամտութիւնն գաւառացի ազգայնոց կողմանէ. և երրորդ՝ ազգային ընչից և կալուածոց նկատմամբ ազգին անգիտակցութեան և մատակարարութեան ձեռնհասութիւնը։ Այս երեք ջնջումներն ընակացնապէս անհաճոյ երեւցան ազգին, շատ մը վէճերու և հակառակութեան դուռ բացուեցաւ մինչեւ 1870։ Այս միջոցին խնդիրը այնքան յուզուեցաւ որ ազգը երկու կուսակցութեան բաժնուեցաւ մինչեւ 1888. երջանկայիշատակ Լէոն ԺԳ. Քահանայապետը՝ իրազեկ, անկողմնակալ և հաւատարիմ անձանց տեղեկագրերէն վերահասու ըլլալով երկպառակութեան պատճառներուն և ազգային պահանջանաց, հրաման ըրաւ Ազարեան Կաթողիկոսի որ ընդդիմադիր կուսակցութեան հետ անձամբ բանակցելով, վէճը դադրեցնէ, հաշտութեան կամ միութեան պայմանները որոշէ և կանոնի ներքեւ առնէ. կարճ խօսելով ընդդիմադիր կուսակցութեան կողմանէ առաջարկուած ինը գլուխ պայմանները ընդունուեցան. և Կառավարութեան կողմանէ հաստատուելով, հաշտութիւնը կնքուեցաւ. այս ալ գիտնալու է որ, ինը պայմաններու հետ յօրինուեցաւ նաեւ Կանոնագիր մը ալ, որ հաշտութենէ վերջը ընդհանուր Ազգին կողմանէ վերաքննուի՝ անփոփոխ պահելով հաշտութեան էական պայմանները. այս Կանոնագիրը տպագրեալ է։ Յաջորդ տարին Ազարեան Կաթողիկոս, քաղաքական անյարմար ժամանակը իրեն համար յարմար առիթ սեպելով, յօրինեց նոր Կանոնագիր մը, որ թէեւ մեծաւ մասամբ նոյն է առաջնոյն հետ, սակայն երկու գլխաւոր կէտերը բոլորովին փոխուած են. մին Աթոռապատկան ընչից և կալուածոց մատակարարութեան ձեւը և երկրորդն ալ ի պարապութեան Աթոռոյ Տեղապահի ընտրութեան իրաւունքը. այս երկրորդ կանոնագիրն տպուած է, ձեռագիր յաւելուածներով հրատարակուած. առանց ստորագրութեան. և այս կանոնագրի համար ոմանք կ'ըսեն ի գործածութեան եղող։

Հոս կրնայ մէկը հարցնել թէ ինչո՞ւ համար այդպիսի նորահնար և հիմնական փոփոխութեան՝ Ազգին մեծամեծները և գիտակից անձինք լուռ կեցան, չի բողոքցին այն ժամանակին գումարուած Երեսփ. ժողովոյ մէջ։ Այս հարցման պատասխանը դիւրին է. ընդդիմադիր կուսակցութիւնը և Ազգին մեծամեծները շատ լաւ ըմբռնած էին և գիտէին թէ փոփոխեալ հիմնակէտերը Օսմ. Կառավարութեան օրինաց հակառակ ըլլալով, ըստ ինքեան ոչինչ են և ապօրինի, և նկատելով որ դէմ դնելով ազգային վէճը կրկին պիտի յուզուի, երկպառակութիւն պիտի ծագի, խոհեմութիւն սեպեցին առ ժամանակ մի լռել. նամանաւանդ որ ժամանակը և պարագաներն ալ չէին ներեր խօսիլ և պատճառաբանել, քանի որ Ազգին իրաւունքը արդէն յայտնի էր և այդ կանոնագիրը պիտի մնար ոչնչութեան մէջ առաջի Օսմ. Պետութեան և առաջի Ազգին լուսամիտ մասին։

Սակայն այժմ այս ազատութեան չրջանին գումարուած Երեսփ. ժողովը, որուն քննութեան և որոշման յանձնուած է նոր Կանոնագիրը, կարո՞ղ է արդեօք հիմնական փոփոխութիւնները ընդունիլ, հաշտութեան էական և անփոփոխելի պայմանները ջնջել, և բան այնմ նոր Կանոնագրի մէջ անցնել և գործադրութիւնը պարտաւորել։ Կրնա՞յ արդեօք զանուիլ երեսփոխան մը որ համարձակօրէն պնդէ թէ ի գործածութեան եղող Կանոնագիր ըսելով, պէտք է իմանալ սրբագրեալը, անտարակիրը. որ երեսփոխանը արդեօք յանձն կ'առնու կամ կը համարձակի իր ստորագրութեամբ իսկ ընդունիլ սրբագրեալը, ի վնաս Ազգին և ի նախատինս կայսերական հաւանութեան և Նախարարական ժողովոյ որոշողութեան, այնպէս որ, սրբագրեալ Կանոնագիրը յօրինող Ազարեան Կաթողիկոսն անգամ զգուշացաւ ստորագրել, ինչպէս համարձակութեամբ ստորագրած էր ընդդիմադիր կուսակցութեան առաջարկութեանց և իր պաշտօնական կնքով հաղորդած էր Օսմ. Պետութեան։

ՊԱՏՄԱԲԱՆ

19 Դեկտ. 1910

ԾՐԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿԷ-ՀԱՅՈՑ(*)

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՔ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿԱՄ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Յօդ. 54.— Գաւառական առաջնորդք իրենց Վարչական ժողովոյն հետ պարտաւոր են ամէն տարւոյ վերջը Առաջնորդարանի դիւանատան սնտուկին մտից և ելից հաշուեկշիռը, ինչպէս նաեւ իրենց թեմին մէջ գտնուած բոլոր եկեղեցեաց թիւը, ընչից որպիսութիւնը և քանակը և կալուածոց, որոց անուան արձանագրուած ըլլալը, վարժարանաց վիճակը և աշակերտաց թիւը և սեռը և ընդհանուր մատակարարութեան հաշուեկշիռը և այլ բարեգործական հաստատութեանց վիճակը և ընդհանուր մարդահամարը տեղեկագրել կեդրոնական Վարչութեան։

Յօդ. 55.— Ամէն գաւառ պիտի ունենայ տեղւոյն առաջնորդարանին մէջ, գաւառական կեդրոնական արկղ մը՝ որոյ մատակարարութիւնը Դիւանատան խորհուրդին ձեռամբ կը կատարուի և կը բաղկանայ 3 անձինքներէ. նախագահը՝ տեղւոյն Եպիսկոպոսը կամ Առաջնորդն է, իսկ միւս 2 աշխարհական անդամք կ'ընտրուին գաւառական Վարչական ժողովէն։

Յօդ. 56.— Առաջնորդանիստ քաղաքաց Վարչական ժողովոյ անդամոց հաստատութիւնը պէտք է որ Կեդրոնական Վարչութենէն վաւերացեալ ըլլայ, որոց պաշտօնավարութեան չրջանը երեք տարի է, բայց վերընտրելի են. ինչպէս տեղական և թեմական եկեղեցեաց Թաղական խորհրդոց հաստատութիւնն ալ վաւերացեալ պէտք է ըլլայ առաջնորդանիստ քաղաքին Վարչական ժողովէն, որք պարտաւոր են տարւոյն վերջը իրենց գործառնութեանց հաշիւները ներկայացնել նոյն ժողովոյն նկատառման։

Յօդ. 57.— Թեմական Եպիսկոպոսը կամ Առաջնորդ վարդապետը արդելական իրաւունք ունի մի միայն կրօնական խնդիրներու նկատմամբ։

Յօդ. 58.— Եթէ գաւառական առաջնորդ մը՝ Կանոնագրութեան դէմ ծանր վարմունք կամ պաշտօնին դադարումը հարկադրող ոևէ ընթացք մը ունենայ, եթէ խնդիրը զուտ կրօնական է՝ կը դիմուի այն ատեն գաւառական Վարչական ժողովոյն կողմանէ պաշտօնապէս առ Կ-Պատրիարքն, իսկ եթէ քաղաքական է՝ կը դիմուի ուղղակի առ Վարչական ժողովն, որ խնդիրը քննելով եթէ հարկն ստիպէ՝ նոյնին պաշտօնանկութիւնը կը վճռէ՝ եթէ Առաջնորդը վարդապետ է. իսկ եթէ Եպիսկոպոս՝ նոյնին պաշտօնանկութեան համար Սիւնհոդոսին կը դիմէ և վճիռ կը պահանջէ. իսկ եթէ խառն է՝ խնդիրը Կրօնական և Վարչական համագումար ժողովոյ մէջ կը քննուի և կը վճռուի։

Յօդ. 59.— Գաւառաց մէջ Առաջնորդէն զատ եկեղեցական կամ աշխարհական մը իւր պաշտօնին մէջ այնպիսի զեղծում մը գործէ, նոյնին պաշտօնանկութիւնը հարկադրող, եթէ եկեղեցական է՝ տեղւոյն Եպիսկոպոսէն, եթէ աշխարհական է՝ տեղւոյն Վարչական ժողովէն, իսկ եթէ դժուարութիւն պատահի վճռոյն գործադրութեան մէջ՝ կը դիմուի կեդրոնական Կրօն. կամ Վարչ. ժողովոց՝ վճռոյն գործադրութիւնը ձեռք բերելու համար։

Յօդ. 60.— Երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող ոևէ անհամաձայնութիւն ծագած պարագային, տեղւոյն Կրօն. և Վարչ. ժողովոց համագումար նիստին մէջ կը քննուի և կը վճռուի, իսկ եթէ խնդիրը չլուծուի՝ այն ատեն կեդրոնին կը դիմուի ըստ բնութեան խնդրոյն։

Յօդ. 61.— Թեմական Եպիսկոպոսք և առաջնորդք Վարդապետք՝ առանց Կեդրոնական Վարչութեան և Սիւնհոդոսի հաւանութեան չեն կրնար իրենց թեմին մէջ օտարազգի Միաբանութեանց ոևէ ձեւով հաստատման արտօնութիւն պալ կամ թոյլատրել և կամ ազգային մանկտոյ դաստիարակութեան հոգը անոնց յանձել, եթէ նոյն Միաբանութեանց ազգակիցներէն բաւականաչափ թուով չգտնուին։

Յօդ. 62.— Եպիսկոպոսք կամ Առաջնորդք՝ բարձրագոյն իշխանութեանց հետ իրենց ունենալիք կրօնական և քաղաքական խնդիրները՝ մի միայն Կ-Պատրիարքին միջոցով կը կատարեն։

Յօդ. 63.— Եպիսկոպոսք կամ Առաջնորդք, եկեղեցական կամ աշխարհական, իրենց թեմէն դուրս յանուն թեմականաց ոևէ հանգանակութիւն կրնան կատարել ըստ 176րդ յօդուածին։

Յօդ. 64.— Ամէն գաւառ իւր բազմամարդութեան և տեղական պահանջմանց համաձայն, բաց ի Թաղական խորհուրդներէ, և առաջնորդանիստ քաղաքին մէջ Վարչ. ժողովէ և Մատակարարական խորհուրդէ. կրնայ կազմակերպել իրեն յատուկ տեղական Ուսումնական, Գերեզմանատան խորհուրդները և Հաշուեքննիչ Յանձնաժողով մը կամ ոևէ Հոգաբարձութիւն մը, բաւական է որ հաստատեալ

(*) ԻՄԹԱՐ.— Պու Նիզամնամէ լահիսաբնին միւնտէրիճաթը հագզընտա թարաֆը մըզա կէոնտէրիլէճէք իթիրազնամէլէրի, միւթալէաթը վէ սաիրէյի,— միւֆիտ վէ մատաղուլ օլսըղը հալտէ,— ղազէթամըզտա տէրճ ու պէեան իտէճէկիմիզի վատ իտէրիզ։

ըլլան տեղւոյն Վարչական ժողովոյն որոշմամբ՝ Եպիսկոպոսէն կամ Առաջնորդ Վարդապետէն։

Յօդ. 65 — Դաւառական ամէն ժողովներու և խորհուրդներու ընտրութեան եղանակը և կազմութիւնը յար և նման պիտի ըլլան կեդրոնին մէջ ի կիր առնուած դրութեան, իսկ չկանխատեսուած պարագայներու կարգադրութեան համար, եթէ տեղւոյն վրայ լուծում մը գտնել կարելի չըլլայ՝ կը դիմուի կեդրոնին, որ ըստ բնութեան ինդրոյն ձեռնհաս իշխանութեան կողմանէ հարկ եղածը կը տնօրինէ։

Յօդ. 66.— Թէ՛ մայրաքաղաքին և թէ՛ գաւառաց մէջ ոևէ քահանայ մը ձեռնադրելէ առաջ, Կաթողիկոսը կամ Թեմական Եպիսկոպոսը պարտաւոր են առնոր ապրուստը ապահովելու միջոցներուն համար նախ խորհրդակցիլ տեղւոյն Վարչական ժողովին հետ և ապա ձեռնադրել։ Եւ եթէ ինչ ինչ պատճառաւ քահանայ մը թեմէ մը հեռացնել հարկ ըլլայ, մինչև որ ուրիշ տեղ մը ապրուստ կամ պաշտօն մը գտնուի, թեմակալը պարտի հոգալ անոր ապրուստը։

(Շարունակելի)

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

(4835 Նոյեմ տէվամ)

Գրիգոր էֆ. Մինէճեան՝ Ս. Յակոբ խասթախանէսինին պուլնտրը միշքիլ հալէ չարէ պուլմագ իչին, միլէթճէ պիր իեանէյի ումուտիյէ, եախօտ պիր գոնսէր կիպի թէատիրլէրէ միւրաճաաթ օլընմասընը թէքլիֆ իթմիշ իսկ ատ, պու կիպի թէատիրլէրին՝ խասթախանէ Հոգաբարձութիւնը իլէ պիլ իսթիշարէ իթթիխազ օլընապիլէճէկի պէեան օլընմըշ տըր։

Յովհան էֆ. Փիլիպոսեան՝ խասթախանէսինին էվլաք վէրկիլէրի հագչընտա պաղը իյղահաթ վէ մալիւմաթ վէրմիշ, էշճիւմլէ խասթախանէյին արգասընտա վաղը պաղչէյին վէրկիտէն մուաֆիյէթի լազըմ կէլտիկինի անլաթարագ, պու պաղատ Կ-Բաթրիգ էֆ.ենին նազարը տիգգաթընը տավէթ իյլէմիշ տիր։

Կ-Բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինին՝ Ատանա եէթիմ վէ եէթիմէլերի վէ տուլաբը իչին Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ թարաֆը հիւքիւմէթը Սէնիէտէն վէրիլմիշ օլան 10,000 լիրա իեանէտէն հէնուզ Էրմէնի-գաթօլիքլէրինէ հիչ պիր հիսսէ չըգարըլմասընը հագչընտաքի պէեանաթը միւնասիպթիյլ, Ատանա Որբանոցի միւխթէլիֆ գոմիսիոնընտա Բաթրիգխանէմիզ թարաֆընտա աղա պուլընան Յակոբ էֆ. Դավաֆեան՝ գոմիսիոնը Մուտէլաթընա տաիր պաղը մալիւմաթ վէրմիշ տիր։ Պու մալիւմաթա կէօրէ, գոմիսիոն, Ս. տանատա աչտրաը եէթիմխանէլէրէ Էրմէնի-գաթօլիք եէթիմլէրինին պունլարա կէօնտէրիլմէսի իսթէնիլմէզսէ, պիր թագրիր իլէ գոմիսիոնա պիլտիրիպ, եէթիմ վէ եէթիմէլերին միգտարը իչար խալտիկինտէ, իճապը իճրա օլընաճաղը անլաշըլմագտա տըր։ Էլհասըլ Որբանոցի վէ Այրինաց գոմիսիոնլարընը՝ Էրմէնի-գաթօլիքլերի հագչընտա պիր կէօնա սուի ֆիքր վէ նիյէթլերի պուլընմասընը՝ Գավաֆեան էֆ. իյզահ իյլէմիշ տիր։

Արամ էֆ. Ինճիճեանը պիր թագրիրի օգունմըշ տըր։ Պունտա, Նիզամնամէյի միլինին միւսթաճէլիյէթի հիսս իթթիրիլէրէք, պու իշի պիր ան էվվէլ պաչա չըգարմագ իչին, Երեսփ. ժողովընը հաֆթատա իքի ատֆա թօրանմասը, վէ էքսէրիյէթը աղա իլէ իպթիտա պիր պուչուգ սահաթ գատար պունա հատ իտիպ, լաքին տիկէր մատտէլերէ եալընըզ 20 ազանը մէվճուտիյէթի քեսֆի կէօրիւմէսի թէքլիֆ օլընմըշ տըր։ Ինճիճեան էֆ.ենին իչպու թագրիրի մէճլիսճէ նազարը տիգգաթընը տավէթ իյլէմիշ տիր։

Գուի վէֆաթընը թէլեսիւֆէն զիքը իթթիքատէն սոնրա, իճրա խտիլէճէք մէրասիմը բուհանիէյէ ճէմաաթըմըզ նամընա պիր հէյէթը մախսուսէն կէօնտէրիլմէսինի թէքլիֆ իթթիկինտէ, միւշարիէյի Կ-Բաթրիգ հազրէթլերի, «Պէն չիմայէ գատար էրմէնէլիք հագգընտա միլլէթճէ հէր տիւրլիհիսսեաթի գարշըսընտա արզը թէլտիմիյէթ իթմիշ վէ միլլէթիմէ էլմատէն կէլտիկի գատար մուավէնէթլէրէ, հաթթա հատաթըմը թէնիքէյէ զոյմագ տէրէճէսինտէ միւշրիլ վազիյէթլերէ պուլընմըշըմ տըր. լաքին արզ իթթիկինիզ մէսէլէ սըրֆ բուհանի օլարընընտան, պու ճէմաաթըն բէիսի բուհանիսի պուլընմազըզդամ հասէպիյէ պունա մուվաֆագաթ վէ միւսաատէ իտէմէմ. մամաֆիհի այնի բուհանի ագիպինտէ, Կ-Բաթրիգխանէմիզ վէ ճէմաաթըմըզ թարաֆընտան պիր հէյէթը մախսուսէ՝ Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ կիտէրէք, պէեանը բէմը թաազիյէթ իտէճէք տիր» տէմիշլէր, վէ հէր նէ գատար աղայը մէճլիս թարաֆընտան, հիսսեաթը միլլիյէ, իճապաթը մէաէնիէյէ վէ նէզաքէթ էսաս վէ նօգթասընա իսթինատէն, պաղը իթթիրաղաթ, միւթալէաթ վէ Գաթօլիք օլմաեան Արիսթիեանլար հագգընտա Գաթօլիք բուէսսայը բուհանիէսի թարաֆընտան վագրթ վագրթ վագը օլմըշ օլան քիլիսէ վէեարէթլէրի զիքը իտիլմիշ իսկ ատ, միւշարիէյի հազրէթլերի՝ քեսֆինէ տէ այնի զէմինտէ վէ եախօտ վէգաթի սապգանընը խէթա օլմըշ օլաբաղը եօլընտա ճէվապ վէրմիշլեր տիր։ Նիհայէթ խայլի միւզաքէրէտէն սոնրա, պէլքի պիր սուրէթը իթթիֆաք պուլմագ իւմիտիյլէ, 5 զաթտան միւրէքքէպ պիր գոմիսիոն թէշքիլ օլընմըշ, ֆագաթ մալիւմ օլան նէթիճէսէն պաշգա պիր սէմէրէսի օլամամըշ տըր։

Իշթէ Իզմիրլեան Սրբազանընն իսթիրահաթը բուհը իչին իտիլէն տուտաա, ճէմաաթըմըզդա բուհանիէյթէն ատէմը իշթիրաք քէյֆիյէթի, հէր պու էսաս իւզէրինէ միւթէնի պուլընմըշ տըր քի, զանէթ սատէ, զանէթ աշիքտար տըր։

Շիմտի, միլլէթատաշլարըմըզընը, իշպու քիլիսէ այնը բուհանիսինէ պիզատէն պիր հէյէթը բուհանիէ կէօնտէրիլմէմէսինատէն, օ մէրասիմատէ հազրը պուլընընմամասընտան տոլայը իշտահ իթթիքլերի թէէսսիւֆլէրէ հիչ պիր շէյ տէնիլէմէզ. հաթթա թագտիրէ պիլէ շայէսթէ տիր, զիրա պու թէէսսիւֆէ, պիւթիւն էրմէնիլէրիմիզ արասընտա, հէր խուսուսատա իթթիֆագ, մուհապպէթ վէ ուխուվվէթ պաղլարընընն մէվճուտ օլմասը հագգընտա սամիմի պիր արզուատան պաշգա պիր մանէա վէրիլէմէզ։ Պէնատէն ալէյհ պու թէէսսիւֆէ պիզ տէ իշթիրաք իտէրիզ, հաթթա օ տէրէճէյէ գատար իլէրի կիտէրիզ քի, էկէր միւֆքին օլսա, եալընըզ Իզմիրեան Սրբազանընն ճէնապէ մէրասիմի միւնասիպթիյլէ տէյիլ, հէր ֆըրսատտա, այնի քիլիսէ զուպպէլերի ալթընտա իթթիհատը բուհանի իլէ միճթէմի պուլընմասընը տա անսամիմ արզու իտէրիզ։

Լաքին տիկէր թարաֆտան, պու թէէսսիւֆիւ ուսմուսի սըրասընտա, պէօյլէ բէք աշիքտար, բէք սատէ պիր մատտէ միւնասիպթիյլէ, տիկէր Ուլու վէ Մուազզէզ պիր Բիլիսէյէ, օնըն Բուէսսայը բուհանիյէ միւհթէրէմէսինէ գարշը պիր թագըմ պիլիւզում վէ զայրը ճայրզ միւթալէաթ վէ նէշրիեաթը միւնասիպէթսիզ կէօրիւրիւզ։

Հիչ պիր վագրթ պէօյլէ բուհանի մէսէլէլեր, տամարլարընտա այնի դանը թաշրեան պիր միլլէթ էֆրատը պէյնինտէ, ումուր վէ խուսուսաթը միլլիյէ վէ մէտէնիյէտ իլթիլաֆ վէ մուպանէնէթէ, խուսուսէթ վէ պիրուտէթէ սէպէպ օլմամալը տըր։

Ունութմամալը քի, պէօյլէ վագրալար արասընընա զուհուրա կէլէպիլիր. նասըլ քի վագթիյլէ Ներսէս բաթրիկին ճէնապէ աւլայընա՝ Կ-Բաթրիգխանէմիզատէն քիմսէ կիթմիշ օլմատընը իչին, Ազարեան Կ-Բաթրիկին խսթիրահաթը բուհը իչին իճրա խտիլէն Մէրասիմի բուհանիէյէ ատ էրմէնի բաթրիգխանէսինատէն քիմսէ կէլմէմիշ, վէ իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, օլ վագրթ, պու մուամէլէյի, էտիպ վէ մուալիմի մէշհուր Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆ. մուախէզէ իտէրէք, «Էկէր Էրմէնի-գաթօլիքլէր՝ քէնտի Քիլիսէյէրինին տաէմը միւսաատէսինէ մէպնի, Ներսէս Սրբազանընն ճէնապէ աւլայընա կէլէմէտիկլէր իսէ, պիզիմ Քիլիսէմիզ պունա միւսաատ իթտիկի ճիհէթէ, պիզ կիթմէլի իտիք...» տէմիշ տիր։

Ինչալլահ, զէման, պիր կիւն, պու կիպի իխթիլաֆ վէ պիրուտէթ վէսիլէրինի թէմամիյլէ պէր թարաֆ իտէր։

Իշթէ պունու թէմէննի իտէլիմ վէ էլ պիրլիկիյլէ պունա չալըշալըմ։

ԵՂԵՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԳԱԼԻ ՄՍՇ

ԱԶՆ. ՏԻԿԻՆ ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՋԱՄԱՌԵԱՆԻ

(Ծնեալ Մաթոսեան, Բոյր Վսեմ. Յովհ. պէյի Մաթոսեան)

Ո՛ըչափ կեանքեր ճոխերու՝ ուշնայնութեան մատնուած,
Ո՛ըչափ ոսկի ու գանձեր նետուած ըստէպ ցեխերու.
Են այդպիսիք մարդկութեան գուցէ պատիժ և հարուած,
Զի լոկ ոճիրք կը լսուին իրենց մօտերն ու հեռու։

Բայց ի՞նչ չըքեղ տեսարան քիւր գովեստից արժանի՝
Երբ սուրբ Կըրօնք սրտից մէջ թագաւորէ սիրաբոց.
Յանիժամ փայլին մեծատունք օրինակօք պանծալի,
Աբեամարնոտ սընոտեաց, վառեալ ի անչ երկնայնոց։

Զըժբտեցին մերձենալ քեզ վայելից սին յորձանք,
Ունայնութեանց լուծին դէմ եղար վըսեմ ապըստամբ,
Պերճանք և խինդ երկրաւոր քեզ անծանօթ էին ցանգ։

Բայց անծանօթ չեղան քեզ ուրախութիւնքն այն անպին
Շուրջդ բարիք սփռելու համեստաչուք գըմբութեամբ,
Եւ արբելու արցունքներն որբին անտէր և հիգին։

9 Դեկտ. 1910 Հ. Դ. Ա.

ԳԵՐ. ԳԷՈՐԳ ԴԵՐՊԾ. ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆ

Թէրզիպաշեան Գերապայծառը պէրաէթ իթտիկինի մէջիւնէն վէ մէվսուգէն իսթիխպար չիմտիք։ Մէմամիլէյին ալէյհինատ վագը օլան իանատաթըն թահգըգաթընը տէրէօտէ իյլէնէն հէյէթին հագգչինասլըզը չայտանը թէպրիք տիր։

Թէրզիպաշեան Գերպծ.՝ ալէյհինատ եազըլանլարա գատիկն ճէվապ վէրմէյէ լիւզում կէօրմէտի, վէ նէթիճէյի թահգըգաթա տէկին իթիտալը տէմլէրինի մուհաֆազա իյլէսի։ Միւմամիլէյն, հէր տիւրլիւ միւֆթէրիհատան արի, այնը աչըգ, պու կիւն սէրֆիրազանէ հարէքէթ իտէպիլիր։

Թէրզիպաշեան Գերապայծառը մէպիհէթլէրի բէք չօգ տըր. միւմամիլէյն միւգթէտիր պիր քարոզիչ, միւհթէլիֆ լիսանլարա, իւլում ու ֆինունա աշնա, զայուր, չհերիմիզին ատաթ վէ ուսուլինէ վէ Կ-Բաթրիգխանէ ումուրընա ակհամ, միւսթայիա պիր բահիպ տիր։ Հագբէրէսթիքլերի ճիւմլէճէ միւսէյլէմ օլան սէվկիլի Հոգեւոր Տէրիմիզ՝ քէնտիլէրինէ պիր սաղ զօլ մագամընտա Թէրզիպաշեան Գերապայծառատան մատա պիր վէքիլ արասալար։ միշքիլաթա ուղրարլար։

Միւնհէլ օլան Կ-Բաթրիգլիք Վէքիլատէլէթինէ Թէրզիպաշեան Գերպծ.ընն գարիբ թա ալընարագ, միւզաքէրէյէ գօնմըշ, լաքին հաֆթատա իքի ատֆա իճթիմա գապկլ օլամաճաղընտան, հաֆթատա եալընըզ պիր ատֆա թօրանմասա, լաքին ազանընն էքսէրիյէթինի պուլապիմէք իչին պիր հաֆթա էօյլէտէն սոնրա, իքինճի հաֆթա, թաատատան սոնրա, կէճէ թօրանընմասընա, վէ Նիզամնամէնին թէտգիգի իչին եարըմ սաաթ եէրինէ իքի սաաթ թայեին իտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Բուզնամէ սրբասընտա, Տր. Զօհրապ մէսէլէսի մէվճուտ օլուպ, պու իշէ մէմուր գոմիսիոնին մաղպաթասընտա, Ս. Յակոբ Հոգաբարձութիւնը իլէ մէվճուտ օլան իխթիլաֆընտան տոլայը իչպու իսթիլաֆը թէսվիյէսինէ տէկին երեսփոխանլըգատան չէքիլմիշ օլան միւմաիլէյհ տօգթօրտան լաղըմ օլան իյզահաթը աւլընաբաղ, լաքին Ս. Յակոբ Հոգաբարձութիւնը՝ Երեսփ. ժողով Դիւանընտան քէնտիսինէ բէսմէն պիր չէյ եաղըլմըշ օլմասընը, վէ եաղըլմըշ օլսա պիլէ, քէնտիսի խասթախանէնին տախիլի ումուրընտա սէլահիյէթտար օլաբաղընտան, գոմիսիոնա ճէվապ վէրմէյէ քէնտիյի պօրճը կէօրմէտիկինի պէեան իթմիշ օլաբաղը իչար խտիլմիշ տիր։ Նիհայէթ գոմիսիոն, Տր. Զօհրապը իթատաթ վէ իյզահաթընը քեֆի տատ իթմէքլէ, միւմամիլէյհէ Դիւան թարաֆընտան եաղըլաճագ պիր մէքթուպլա, Երեսփոխանլըգ վազիֆէսինէ տէվամ իչար խտիլմէսի թէքլիֆ օլընմըշ տըր։ Մէճլիս, գոմիսիոնըն թէքլիֆինի զապուլ իթմիշ տիր։

Էնգարէտէն երեսփոխան ինթիխապ օլընմըշ օլան Տր. Էֆրէզէնին երեսփոխանլըգը հազգընտա թահգըգաթի իճրասընա մէմուր գոմիսիոն նամընա Մինէճեան էֆ. չիֆահէն պաղը իյզահաթ վէրմիշ իսկ ատ, պու իյզահաթըն կէլէճէք իճթիմատէ թարիրէն վէրիլմէսի մէճլիսճէ գարարլաշընընը։

Վարչական ժողովատ՝ կէչէն սէնէլերին մուամէլաթը հագգընտա իսթէնիլէն բաբօր մատտէսի միւզաքէրէ օլընընբաղ. պու իշ՝ Վարչական ժողով ապասընտան Գրիգոր էֆ. Ոսկեան իլէ Պողոս էֆ. Արաբեանա լհալէ խտիլմիշ օլաբաղընտան, եագընտա պու լաբօրընն կէթիրիլէճէկի տէրմիւեան գալընմըշ տըր։

Պատէհու «Մէրի իւլ իճրա Նիզամնամէ»ենին հանկըսը օլտըզը, հանի էլտէ պուլունան թասհիհլիսի՞ մի, թասհիհսիզ՞ մի խտուէկի մէսէլէյի մահուտէսի թէքրար մէվզուի պանա օլմըշ, պիր չօգ միւնագաշա ճէրէեան իթմիշ, վէ նիհայէթ եինէ պիր գարար վէրիլէմէեէրէք, իշ մուալլաղ գալմըշ տըր։

ՊԱՂԸ ՄԻԻԹԱԼԷԱԹ ՎԷ ԻՅԶԱՀԱԹ

Իսթիգամէթի, քէմալէթի, համրյէթը միւսիյէ վէ վաթանիյէսի. էլհասըլ բէք չօգ մէզիյէթլերի մալիւմ վէ մուսատատագ օլան էշմիածին Կաթողիկոսը միւթէվէֆա Մատթէոս Սրբազան Իզմիրլեանընն խսթիրահաթը բուհը իչին, չըգան բաղար կիւնիւ Գում-գաբուտա Մայր եկեղեցիսէ իճրա խտիլէն մէրասիմը բուհանիէյէ ճէմաաթըմըզ հէյէթը բուհանիյէսինին իշթիրաք իթմէմէսի, օ մէրասիմատ հազրը պուլընմասը, պու կիւնէրէսէ ուսուսէ էրմէնիճէ զաղէթալարատա վէ միլլէթիմիզին հէր սընըք էֆրատը միեանընտա պասը թէէսսիւֆ վէ իթիրազ օլմըշ վէ. կէօնակէօն թէֆսիրատա սէպէպլիյէթ վէրմիշ տիր։ Իչպու մէսէլէսէ էն զիեատլ հէսէֆը թէնզիատթ վէ մուախէզաթ օլան բիւթպ. Թերզեան Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինին պու պապէքի խաթթը հարէքէթլէրինին նէ էսատա միւպէնի օլաբաղը անլաթմագ իչին չուրայը պէեան իտէրիզ քի, չըգան ճուտա կիւնիւ Երեսփ. ժողովմըզ աչըսաբաղընտա, Գրիգոր էֆ. Ոսկեան,—օ կիւնքի իճթիմա հագգընտա եաղաբաղըմըզ թաֆսիլաթ սըրասընտա պէեան իթմիշ օլաբաղըմըզ վէճճէլ,—Իզմիրլեան Սրբազանընն վուգուի վէֆաթընը թէէսսիւֆէն զիքը իթիքատէն սոնրա, իճրա խտիլէճէք մէրասիմը բուհանիէյէ ճէմաաթըմըզ նամընա պիր հէյէթը մախսուսէն կէօնտէրիլմէսինին թէքլիֆ իթտիկինտէ, միւշարիէյի Կ-Բաթրիգ հազրէթլերի, «Պէն չիմայէ գատար էրմէնէլիք հագգընտա միլլէթճէ հէր տիւրլիհիսսեաթի գարշըսընտա արզը թէլտիմիյէթ իթմիշ վէ միլլէթիմէ էլմատէն կէլտիկի գատար մուավէնէթլէրէ, հաթթա հատաթըմը թէնիքէյէ զոյմագ տէրէճէսինտէ միւշրիլ վազիյէթլերէ պուլընմըշըմ տըր. լաքին արզ իթտիկինիզ մէսէլէ սըրֆ բուհանի օլարընընտան, պու ճէմաաթըն բէիսի բուհանիսի պուլընմազըզդամ հասէպիյէ պունա մուվաֆագաթ վէ միւսաատէ իտէմէմ. մամաֆիհի այնի բուհանի ագիպինտէ, Կ-Բաթրիգխանէմիզ վէ ճէմաաթըմըզ թարաֆընտան պիր հէյէթը մախսուսէ՝ Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ կիտէրէք, պէեանը բէմը թաազիյէթ իտէճէք տիր» տէմիշլէր, վէ հէր նէ գատար աղայը մէճլիս թարաֆընտան, հիսսեաթը միլլիյէ, իճապաթը մէաէնիէյէ վէ նէզաքէթ էսաս վէ նօգթասընա իսթինատէն, պաղը իթթիրաղաթ, միւթալէաթ վէ Գաթօլիք օլմաեան Արիսթիեանլար հագգընտա Գաթօլիք բուէսսայը բուհանիէսի թարաֆընտան վագրթ վագրթ վագը օլմըշ օլան քիլիսէ վէեարէթլէրի զիքը իտիլմիշ իսկ ատ, միւշարիէյի հազրէթլերի՝ քեսֆինէ տէ այնի զէմինտէ վէ եախօտ վէգաթի սապգանընը խէթա օլմըշ օլաբաղը եօլընտա ճէվապ վէրմիշլեր տիր։ Նիհայէթ խայլի միւզաքէրէտէն սոնրա, պէլքի պիր սուրէթը իթթիֆաք պուլմագ իւմիտիյլէ, 5 զաթտան միւրէքքէպ պիր գոմիսիոն թէշքիլ օլընմըշ, ֆագաթ մալիւմ օլան նէթիճէսէն պաշգա պիր սէմէրէսի օլամամըշ տըր։

Իշթէ Իզմիրլեան Սրբազանընն իսթիրահաթը բուհը իչին իտիլէն տուտաա, ճէմաաթըմըզդա բուհանիէյթէն ատէմը իշթիրաք քէյֆիյէթի, հէր պու էսաս իւզէրինէ միւթէնի պուլընմըշ տըր քի, զանէթ սատէ, զանէթ աշիքտար տըր։

Շիմտի, միլլէթատաշլարըմըզընը, իշպու քիլիսէ այնը բուհանիսինէ պիզատէն պիր հէյէթը բուհանիէ կէօնտէրիլմէմէսինատէն, օ մէրասիմատ հազրը պուլընընմամասընտան տոլայը իշտահ իթթիքլերի թէէսսիւֆլէրէ հիչ պիր շէյ տէնիլէմէզ. հաթթա թագտիրէ պիլէ շայէսթէ տիր, զիրա պու թէէսսիւֆէ, պիւթիւն էրմէնիլէրիմիզ արասընտա, հէր խուսուսատա իթթիֆագ, մուհապպէթ վէ ուխուվվէթ պաղլարընընն մէվճուտ օլմասը հագգընտա սամիմի պիր արզուատան պաշգա պիր մանէա վէրիլէմէզ։ Պէնատէն ալէյհ պու թէէսսիւֆէ պիզ տէ իշթիրաք իտէրիզ, հաթթա օ տէրէճէյէ գատար իլէրի կիտէրիզ քի, էկէր միւֆքին օլսա, եալընըզ Իզմիրեան Սրբազանընն ճէնապէ մէրասիմի միւնասիպթիյլ տէյիլ, հէր ֆըրսատտա, այնի քիլիսէ զուպպէլերի ալթընտա իթթիհատը բուհանի իլէ միճթէմի պուլընմասընը տա անսամիմ արզու իտէրիզ։

Լաքին տիկէր թարաֆտան, պու թէէսսիւֆիւ ուսմուսի սըրասընտա, պէօյլէ բէք աշիքտար, բէք սատէ պիր մատտէ միւնասիպթիյլէ, տիկէր Ուլու վէ Մուազզէզ պիր Բիլիսէյէ, օնըն Բուէսսայը բուհանիյէ միւհթէրէմէսինէ գարշը պիր թագըմ պիլիւզում վէ զայրը ճայրզ միւթալէաթ վէ նէշրիեաթը միւնասիպէթսիզ կէօրիւրիւզ։

Հիչ պիր վագրթ պէօյլէ բուհանի մէսէլէլեր, տամարլարընտա այնի դանը թաշրեան պիր միլլէթ էֆրատը պէյնինտէ, ումուր վէ խուսուսաթը միլլիյէ վէ մէտէնիյէտ իխթիլաֆ վէ մուպանէնէթէ, խուսուսէթ վէ պիրուտէթէ սէպէպ օլմամալը տըր։

Ունութմամալը քի, պէօյլէ վագրալար արասընընա զուհուրա կէլէպիլիր. նասըլ քի վագթիյլէ Ներսէս բաթրիկին ճէնապէ աւլայընա՝ Կ-Բաթրիգխանէմիզատէն քիմսէ կիթմիշ օլմատընը իչին, Ազարեան Կ-Բաթրիկին խսթիրահաթը բուհը իչին իճրա խտիլէն Մէրասիմի բուհանիէյէ ատ էրմէնի բաթրիգխանէսինատէն քիմսէ կէլմէմիշ, վէ իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, օլ վագրթ, պու մուամէլէյի, էտիպ վէ մուալիմի մէշհուր Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆ. մուախէզէ իտէրէք, «Էկէր Էրմէնի-գաթօլիքլէր՝ քէնտի Քիլիսէյէրինին տաէմը միւսաատէսինէ մէպնի, Ներսէս Սրբազանընն ճէնապէ աւլայընա կէլէմէտիկլէր իսէ, պիզիմ Քիլիսէմիզ պունա միւսաատ իթտիկի ճիհէթէ, պիզ կիթմէլի իտիք...» տէմիշ տիր։

Ինչալլահ, զէման, պիր կիւն, պու կիպի իխթիլաֆ վէ պիրուտէթ վէսիլէրինի թէմամիյլէ պէր թարաֆ իտէր։

Իշթէ պունու թէմէննի իտէլիմ վէ էլ պիրլիկիյլէ պունա չալըշալըմ։

ԵՂԵՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ի ՍԳԱԼԻ ՄՍՇ

ԱԶՆ. ՏԻԿԻՆ ԿԱՏԱՐԻՆԷ ՋԱՄԱՌԵԱՆԻ

(Ծնեալ Մաթոսեան, Բոյր Վսեմ. Յովհ. պէյի Մաթոսեան)

Ո՛ըչափ կեանքեր ճոխերու՝ ուշնայնութեան մատնուած,
Ո՛ըչափ ոսկի ու գանձեր նետուած ըստէպ ցեխերու.
Են այդպիսիք մարդկութեան գուցէ պատիժ և հարուած,
Զի լոկ ոճիրք կը լսուին իրենց մօտերն ու հեռու։

Բայց ի՞նչ չըքեղ տեսարան քիւր գովեստից արժանի՝
Երբ սուրբ Կըրօնք սրտից մէջ թագաւորէ սիրաբոց.
Յանիժամ փայլին մեծատունք օրինակօք պանծալի,
Աբեամարնոտ սընոտեաց, վառեալ ի անչ երկնայնոց։

Զըժբտեցին մերձենալ քեզ վայելից սին յորձանք,
Ունայնութեանց լուծին դէմ եղար վըսեմ ապըստամբ,
Պերճանք և խինդ երկրաւոր քեզ անծանօթ էին ցանգ։

Բայց անծանօթ չեղան քեզ ուրախութիւնքն այն անպին
Շուրջդ բարիք սփռելու համեստաչուք գըմբութեամբ,
Եւ արբելու արցունքներն որբին անտէր և հիգին։

9 Դեկտ. 1910 Հ. Դ. Ա.

ԳԵՐ. ԳԷՈՐԳ ԴԵՐՊԾ. ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆ

Թէրզիպաշեան Գերապայծառը պէրաէթ իթտիկինի մէջիւնէն վէ մէվսուգէն իսթիխպար չիմտիք։ Մէմամիլէյին ալէյհինատ վագը օլան իանատաթըն թահգըգաթընը տէրէօտէ իյլէնէն հէյէթին հագգչինասլըզը չայտանը թէպրիք տիր։

Թէրզիպաշեան Գերպծ.՝ ալէյհինատ եազըլանլարա գատիկն ճէվապ վէրմէյէ լիւզում կէօրմէտի, վէ նէթիճէյի թահգըգաթա տէկին իթիտալը տէմլէրինի մուհաֆազա իյլէսի։ Միւմամիլէյն, հէր տիւրլիւ միւֆթէրիհատան արի, այնը աչըգ, պու կիւն սէրֆիրազանէ հարէքէթ իտէպիլիր։

Թէրզիպաշեան Գերապայծառը մէպիհէթլէրի բէք չօգ տըր. միւմամիլէյն միւգթէտիր պիր քարոզիչ, միւհթէլիֆ լիսանլարա, իւլում ու ֆինունա աշնա, զայուր, չհերիմիզին ատաթ վէ ուսուլինէ վէ Կ-Բաթրիգխանէ ումուրընա ակհամ, միւսթայիա պիր բահիպ տիր։ Հագբէրէսթիքլերի ճիւմլէճէ միւսէյլէմ օլան սէվկիլի Հոգեւոր Տէրիմիզ՝ քէնտիլէրինէ պիր սաղ զօլ մագամընտա Թէրզիպաշեան Գերապայծառատան մատա պիր վէքիլ արասալար։ միշքիլաթա ուղրարլար։

Միւնհէլ օլան Կ-Բաթրիգլիք Վէքիլատէլէթինէ Թէրզիպաշեան Գերպծ.ընն գարիբ-

պէն թայեին օլունաճաղրնը, վէ միւմանլէյին զէքեասընտան՝ կէրէք Հոգևոր Տէրին վէ կէրէք Միլլէթին միւսթէֆիտ օլաճագլարընը իւմիտ վէ արզու իտէրիզ։

Պ. ՔԷՕՃԼԻԵԱՆ

Բանկալթի, 19/1 դեկտ. 1910

ՄԷՃՄՈՒԱ.—Գերդ. Գէորգ Գերպզ Թէրզիպաշեանը պէրաէթ գազանմասընան տօլայը մուհարրիրի մէքթուպին մէնտուն իյէթինէ պիզ տէ իյթիրաք իտէրիզ։ — Մէքթուպին տիկէր ֆէզրասընա կէլինճէ, ունուտուլմամալը քի, Կ-Բաթրիգ Վէքեալէթի՝ անճագ Նիզամնամէ անքեամընա ինթիխապ սուրէթիյլէ զապիլ օլապիլիր։

ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ Կ-ՀԱՅՈՑ Ս. ՅԱԿՈԲ

Տէր,

Կը ինդրուի որ հաճիք Ձեր ազդօգուտ թերթին միջոցաւ հրատարակել. 1909 Դեկտեմբեր 17է ի վեր ի Նպաստ Անկելանոցիս եղած հանգանակութեան, ինչպէս նաեւ, 1910 Ապրիլ 26է ի վեր սովորական Նուիրատուութեանց ցուցակները յերախտագիտութիւն բարեսէր Նուիրատուաց։

Կանխիկ չնորհակալութեամբ և յարգասօք մնամք, (ԿՆԻԲ)

Հոգաբարձութեան
Ս. Յակոբ Անկելանոցի

Բանկալթի, 17 Դեկտ. 1910

ՅՈՒՅՑԱԿ ՀԱՆԴԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(1909 և 1910 տարիներ.)

Մեծ. Տեառ եւ Ազն. Տիկնայք

	Դրչ.
Ազարեան հայր և որդիք	1080
Քրէտի Լիոնէ	864

540 դրչ. վճարողներ՝ Պանգ Օթման, Ալլանվէրտի Յովհաննէս, Գասապեան եղբարք։

Վինըր Պանգ Ֆէրայն	432

216 դրչ. վճարողներ՝ Փարսոնսերու ընկ., Մանուկեան Տ.։

Բարեսէր ոմն	142.50
Թօգաթլեան Մկրտիչ	120

108 դրչ. վճարողներ՝ Թօլաեան Յովսէփ, Գարտիաշեաշ Յովհաննէս, Սօլիէթա Իթալ. Բօմէրլիալէ տ'Օրիէնթէ, Վարդերեսեան Ն., Սթամպուլեան, Վիթլէյ Ժոնաս, Բարափի ընկ., Կիւլպէնկեան, Անանեան Պետրոս, Արսէն, Ֆոքս, Լաֆոնթէն, Խորասանճեան Զ., Ասլանկիւլ Մ., Իբրանոսեան եղբարք, Քիւչիւքեան Անտոն, Հիւրմիւզ Արաչէս, Սինապեան Գրիգոր։

Կիւլպէնկեան Ա. և ընկ.	95

81 դրչ. վճարողներ՝ Մէյմարեան Մ., Մարտիրոսեան եղբարք։

60 դրչ. վճարողներ՝ Ֆինճանճեան Տր. Գէորգ, Նաում մաավաճառ, Զարդարեան Տր. Մինրան, Ասլանկիւլ, Մարուշ Բիէր, Գարալամպօ Եուվան։	
54 դրչ. վճարողներ՝ Պէյրգլեան Գրիգոր, Տիւզ Էտկար, Կէարօլ, Արաբճ Օղլու։	
Ազարեան Վիչէն և որդին Կոմիտաս	47.50
Սբէչէրեան Տ.	41

40 դրչ. վճարողներ՝ Գարագաշ եղբարք, Տիկին Սլկա, Արսլանեան Պետրոս, Քէօսէեան Անտոն, Խանլեան Պօղոս, Սարեւեան Թ., Մելգոնեան եղբարք, Տուքաս Եանի։

Աստուածատուր Նալպուր	32
Սամանճեան Գաբրիէլ	30
Զամպտքճեան Յ.	27
Ալէմշահ Օննիկ	23.75

20 դրչ. վճարողներ՝ Դավաքեան Գրիգոր, Ճերմակեան Վիչէն, Ասլանեան Սարգիս, Թարզուլ Բօլ, Սինանեան Արթին, Թընկրեան Անտոն, Քիւփէլեան Պօղոս, Էքմէքճեան Տ. Ռափայէլ վրդ., Վասիլեան Պետրոս, Հաճիպեար Գրիգոր, Մուհէդլի Վէնսան, Թուտյեան Տր. Անտոն, Պէճիտեան Գրիգոր, Իսկէնտէրեան Վահէ, Մուրատեան Անտոն, Փիլիպոսեան Գոմէր, Կիւմիւշեան Պօղոս, Կիւմիւշեան Յովսէփ, Մարիկեան Մանուկ, Փիլիպոսեան Յովհան, Մինէճեան Գրիգոր, Սիւրմէլեան Բօլ, Սիւզմէճեան, Գարաեասէֆիտիս, Պապեան Տիրան, Ստեփանեան Կոմիտաս, Տէտէպալ Յովսէփ, Ազիզեան եղբարք, Հիւրմիւզ Արմենակ, Ալէմշահ Նշան, Պուլանըգեան Պետրոս, Գարակէօզեան Գ. Մատթէոս Ծ. վրդ., Միմիտեան Տր. Անտոն, Յովհաննէսեան Տր. Պաղտասար, Եօհաքիմ թէրէսթէճի, Ապաեան Ալէքսան։

Ապաեան Սահակ	15

10 դրուշ վճարողներ՝ Լիմոնճեան Էտուար, Փապուչճեան Մկրտիչ, Քիւլհանճեան Սահակ, Թօփալեան Քերովբէ, Կիւլմէզ Յարութիւն, Իսպիրեան Խաչիկ, Ճէպկճեան Արթին, Տիւրկէրեան Կոստան, Հարիթօն, Շիրինեան Պետրոս, Միմիտեան Պօղոս, Ասրասանճեան Յովհաննէս, Բարեսէր ոմն, Փափազեան Անտոն։

5 դրուշ վճարողներ՝ Աղապապեան Յովհաննէս, Բարեսէր ոմն։

Համագումար	դրուշ 8893·75

ՅՈՒՅՑԱԿ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆՑ

Տեարք Հաճի Սարիմ եղբարք՝ 36 քաշ անուշեղէն. (ելակ և բալ)։

Պետրոս Պուլանըգեան՝ 20 քաշ կաթ։

Միհրան Սինանեան՝ 50 քաշ կեռաս և 170 հատ կանկառ։

Տիկին Մարիոնքա Էկինլեան, ափսէ մը եալանճը տօրմա։

Տեարք Ազնաւորեան եղբարք, 11 տուփ և 5 սրուակ դեղօրայք սրէսխալիթի, 315 դրուշ արժողութեամբ։

Տր. Գէորգ Ֆինճանճեան, 2 սրուակ և 1 տուփ դեղօրայք սրէսխալիթի, 55 դրուշ արժողութեամբ։

Գէորգ Պէճիտեան՝ 4 հրեշտակ և 2 թագ արծաթ, ոսկեզօծ Մատրան մէկ պատկերին։

Տիկին Մարիամ Շէլիկեան, մեռաքսեայ վարագոյր մը Մատրան մէկ պատկերին։

Բարեսէր ոմն՝ 60 հատ սեխ։

Բարեսէր ոմն 60 քաշ խաղող։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Յակոբ Հայրապետին եօրթուսը միւնասիպէթիյէ, բազար կիւնիւ Ս. Յակոբ մատուռընտա, ըլիթպ. Կ-Բաթրիգ էֆէնտի հաղրէթլէրի թարափընտան մուխթանթան սուրէթիտ Զայնաւոր Պատարագ թագիս օլընը, Աւետարանըն գըրաթը ագըպլինտէ, Դեր. Կարապետ Վ. Պատուհասեան, խայրիաբլըգ վէ փուգարաբէրվէրլիք իւզէրինէ, պու խուսուսատա Խրիմեանլիանլըզը նէ տէրէճէ հիւքմ ու թէասիրի օլտուզընը թէֆիր իտէրէք, զանէթ մուէսսիր պիր քարոզ վէրմիշ, վէ ճէմաաթըմըզը, Ս. Յակոբ խայրաթանէմիզ հագգընտա իպրազը համիյէթ վէ սախավէթէ տավէթ իյէմիշ տիր։— Զայնաւոր Պատարագը խիթամընտան սօնրա, խասթախանէնին խայրխահլարը օրուպ, վէֆաթ ինմիշ օլանլարընը իսթիրահաթը բուհը իչին Հոգեհանգստեան Պաշտօն ինբա իտիլմիշ տիր։

Մատուռ, պու վէսիլէ իլէ, Մեծաւորը Գերդ. Հ. Մատթէոս Ծ. Վ. Գարակէօզեան թարափընտան հալինէ կէօրէ տօհանմըզ վէ Արհ. Արհ. Էարութիւն Եպս. Ճամճեան իլէ Մատթէոս Եպս. Սիսլեան, պաղը ըէհապէյն վէ միւթէպէրան, վէ բէք չօգ էհալի հաղրը պուլընմըշլար տըր։

Այնի բուհանիտէն սօնրա, հէյէթը բուհանիէ վէ պաղը զէվաթ, տարէրէ մախսուսէյէ չըգարադ, պիր միւստէթ իսթիրահաթ իտիլմիշ, Կ-Բաթրիգ էֆ. հաղրէթլէրի հինէ խասթախանէ հագգընտա պաղը պէհանաթատա պուլընմըզ, Հոգաբարձութիւն հէյէթինէ թագիրամիզ սէօզլէր սէօյլէմիշ, համիյէթմէնատանը մուավէնէթինի թէքբար թէմէննի իսթիր, վէ օրատա, ճէմաաթըմըզ չօճուկլարընը պիրէր ականաթ էօյրէնմէսի իչին պիր սէնայիանէ թէէսսիսի նիյէթինտէ պուլընաբըզընը անլաթմըզ տըր։ Պատէհու հաղրրուն միհանընտա թապագ կէզտիրիլէրէք, պիր միզտար իեանէ ճէմ օլընմըզ տըր։ Խասթախանէ սալօնլարընը զիեարէթ իտէնլէր, հէր թարափտա կէօրիւլէն թէմիզլիք վէ ինթիզամը չայեանը հայրէթ պուլմըշլար, վէ Հոգաբարձութիւնըն մէտսիի ֆէտաքեարանէսինի վէ ումումի մէմուրլարըն վազիֆէչինասլըզընը սէնա իսթիշլէր տիր։

Ս. Յակոբ եօրթուսը վէ իրթէսի բազար կիւնիւ, Ս. Յակոբ խասթախանէսինտէ պուլընան միհրաճիրնէ, պաղը խայրխահանըն հիմմէթի վէ Հոգաբարձութիւնըն զարէթիյէ հէր վազըթտան ֆարգը նէֆիս թաամ վէ խաթլըլար վերիլմիշ վէ ճիւմլէսի թէսրիր վէ թէսելլի գըլընմըզ տըր։

*** Բազար իրթէսի կիւնիւ եէնի սէնէի Հիճրիյէնին իպթիտասը սլտուղընտան, Կ-Բաթրիգ էֆ. հաղրէթլէրի, դարսու քէհեասը իլէ պիրլիքտէ, խաքիբայը Շահանէյէ արզը ըէսմը թէպրիք իչին սէրայը Հիւմայունա կիթմիշ, վէ իսմինի տէֆթէրը մախսուսա գայտ իյէմիշ տիր։

*** Բազար կիւնիւ, Գում-գաբուտա, էրմէնի միլլէթատլարընըզին Մայր եկեղեցիսինտէ, միւթէվէֆա Իպրահիմեան Սըրբազանին իսթիրահաթը բուհու իչին ինբա իտիլէն մէրասիմի բուհանիյէ՝ ֆէվգէլատէ մուխթանթան վէ մունթազամ օլմուշ տըր։ Օրթաքէօյ քարոզիչի Տ. Վահրամ Արք. Մանկունի Պատարագ թագիս իթմիշ, վէ բաթրիգ Դուրեան Սրբազան զաեէթ միւսիր վէ պէյիզ պիր մէրսիյէ իրատ իտէրէք, միւթէվէֆանին մէզիյէթլէրինի զիքր վէ սէնա իլէ միշ տիր։ Պատէհու Հոգեհանգստեան Պաշտօն ինբա օլունմըշտը։ Քիլիսէ, հարթա ճիվար սօզագլար, հէր թարափտան կէլմիշ օլան խընճախանէ էհալի իլէ տօլմուշ տըր։ Բում բաթրիկի էֆ. թարափընտան Միհիլի մէթրօպօլիթի, ճիսմանի մէճլիս ազասընտան Մ. Տր. Զօհրաբ, «Բրօսաս»ըն միւտիրի վէ բաթրիղխանէ գաբու քէհեասը Իքիաթիս էֆ., էրմէնի բրօթէսթան ճէմաաթը թարափընտան Ազգապետ Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Խախամպաշը Խախ Նաում էֆ. իլէ գաբու քէհեասը, Պուլկար էկզարգը թարափընտան մէթրօպօլիտ Բօմանոս էֆ. իլէ Պուլկարբուհան մէքթէպի միւտիրի, Սիւրեանի բաթրիգխանէսինտէն Պուլոս էֆ., հէյեթը սիւֆէրատան՝ Բուսիա սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը, Ֆրանսա սէֆարէթի միւսթէշարը իլէ Ֆրանսա ժէն-գօնսոլաթօսընտան Մ. Նշան Գալֆեան, Ամէրիգա ժէնգօնսոլօսը իլէ թէրճէմանը Մ. Արշակ Շիւաւոնեան, Իրան սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը Յովհաննէս խան, Եունան մասլահաթկիւզարը, Բումանիա սէֆարէթինատն Մ. Ալֆոնս Միշէլ, թարափը հիւքիւմէթատն՝ տախիլիէ, խարիճիէ, նաֆիա նազըրլարը, սատրազամ բաշա թարափընատան Պէհճէթ պէյ, տեանատան Սալիհ բաշա, պիր չօգ աեան վէ մէպուսան, տահբէք չօգ բիճալ վէ մէմուրլրին վէ պիւթիւն էրմէնի միւթէպէրանը հաղրը պուլունմըշլար տըր։ Շէյխ իլ Իսլամ էֆ. բաթրիգ էֆ.յէ պիր գէլմա թաազիյէթնամէ կէօնտէրմիշ տիր։ Այնի բուհանիտէն սօնրա, տավէթլիլէր՝ բաթրիգ Սրբազանա պէհանը բէսմը թաազիյէթ իմմիշլէր տիր։

Քիլիսէ, զաեէթ կիւզել սուրէթտէ տօնանմըշ, վէ թէզանիեաթ՝ միւսսիր պիր սուրէթտէ ինբա իտիլմիշ տիր։

Կէօնտէրիլմիշ օլան մէքթէպ չակիրտանը միհանընտա, Գատըքէօյ Վէնէտիկ Մխիթարեան չակիրտանը տախի պուլունմըշ տըր։

*** Բազար կիւնիւ Կ-Բաթրիգ էֆ. հաղրէթլէրի թարափընտան՝ Պրուսա մէրխասասը Արհ. Յարութիւն Եպս. Ճամճեան վէ Պոլսոյ Հայոց պաշ քահանայի Գեր. Յովսէփ Վ. Ճամճեան իլէ Երեսփ. ժողովական Պօղոս էֆ. Ճամճեան վէ Պօղոս էֆ. Մամճեանան միւրէքքէպ պիր հէյէթը մախսուսէ՝ Գում-գաբուտա էրմէնի բաթրիգխանէսինէ կիտէրէք, Իզմիրլեան Սրբազանը վուգուի վէֆաթընտան տօլայը պէհանը բէսմը թաազիյէթ իյէմիշլէր տիր։

*** Վիէննա Մխիթարեանլարընտան իքի վարդապետ՝ մէղքիւր բաթրիգխանէյէ կիտէրէք, Իզմիրլեան Սրբազանը վէֆաթընտան տօլայը պէհանը թաազիյէթ իմմիշլէր տիր։

*** Պարիզ հաղրը, Բաբա հաղրէթլէրի վէքիլի, Մէլքիթ բաթրիկի վէքիլի, Անատօլը վէ Շարգ տէմիր եօլարը միւսիրլէրի, Տէօյչ պանգըն իքի սիրէքթօրը վէ սաիր զէվաթ՝ էրմէնի բաթրիկի էֆ.յէ թաազիյէթ գարթլարը կէօնտէրմիշլէր տիր։

ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ ԻԹԹԻՖԱԳԸ

Բրէնս Մագս տը Սագս՝ Շարգ վէ Ղարպ Քիլիսէլէրինին իմմիհատընա տաիր եաղտըղը մահուա մէգալէսինի կէրի ալմըշ, վէ պունտա պաղը խէթալարը վագը օլտըզընը իմիրաֆ իմմիշ տիր։— Պու քէրրէ Բօմատան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Բաբա հաղրէթլէրի՝ Շարգտա պուլընան վէքիլլէրինէ կէօնտէրտիկի պիր թահրիրաթընտա, ըրէնս Մագսըն մէգալէսի մէսէլէսինէն թէվիյիզ իտիլտիկինի պէհան վէ Շարգ ճէմաաթլարը պէյնինտէ եաերլիագտա օլան խէթալարընը մէնինէ չալըշմալարընը թավսիյէ, վէ Բաբա հաղրէթլէրինճէ սամիմանէ արզու օլընան Բիլիսէլէր իթթիհատընըն, անճագ Բօմա Բիլիսինին ագաթի տինիյէսինէ խալէլ կէթիրիլմէկէրէք զազիլ օլապիլէճէկի իչար գելընմըշ տըր։

ՊԻՐ ԽԷԹԱ

Տր. Բիզա Նուր պէյին թէվզիֆնադընտա enquête parlementaire թէքլիֆինին Մէճլիսի մէպուսանընն էքսէրիյէթի վէ հիւքիւմէթ թարափընտան ըէտտի, պէօյիւք պիր խէթա օլտուզընը, զիրա զապինէնին բօլիթիգայը ումումիյէսինէ տաիր վէրիլճէ ճէվապտա, օմմէլէյէ, էթրաֆըլա վէ խօշնուտ օլունճաք իյզահաթ վէրիլմէտիկինի, վէ մէզքիւր գաբար բօլիթիգաճա մաղնուլար հագգընտա մէզալիմին՝ հիւքիւմէթճէ թէրվիճ իտիլիկի եօլունտա թէֆիր օլունարաք, պուսնուն, տախիլէ վէ խարիճէ ֆէնա թէէսսիր իտէճէկինի «Լ. Հէրալտ» եազմը, վէ Դաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան՝ «Եէնի Ղազէթա»տա նէշը իթտիկի պիր մէգալէյտ, հիւքիւմէթին վէ մէճլիսին մէզքիւր գաբարընը չէտիտէն մուալէջէ, վէ Գանունը էսասիյէ մուղայիր օլտուզընը պէհան իտէրէք, «enquête parlementaire»ին բէտտ տավայը հուրրիյէթէ խըտմէթ իտէճէք վէ իտարէի մէչրուութայը հագգանիէյի թահքիմ իյլէեէճէք եէրտէ, պիլաքիս պիզի. քէյֆը մաէչա հարէքէթէ սէվգ իմմէկէ սէպէպ օլաճագ ալը» տէեէրէք, մէգալէսինէ խիթաա վէրմիշ տիր։

ՄԻԹԹԷՖԷՐՐԻԳ ՄԱԼԻՄԱԹ

Բազար իրթէսի կիւնիւ, 1329 սէնէի հիճրիէսինին իլք կիւնիւ օլտըզընտան, Սատրազամ, Շեյխ իլ Իսլամ, Ահան վէ Մէպուսան ըէիսլէրի, սէրայտա էօյլէ թաամընա տավէթ օլընմըշլար, վէ թաամտան սօնրա, հուզուրը Շահանէյէ գապուլ օլընաբաք, եէնի սէնէ միւնասիպէթիյլէ արզը թէմէննիեաթ վէ թէպրիեաթ իմմիշլէր տիր։ Պատէհու միւշահիլէյինիւմ, վէլիի ատտըն սէրայընա կիտէրէք, թէպրիքեաթ վէ թէմէննիեաթտա պուլընմըշլար տըր։ Վէլիի ատտ վէ տիկէր չանղատէկեան հազարաթը, սէրայը Հիւմայունա կէլէրէք, խաքիբայը Շահանէյէ արզը թէպրիքեաթ իյլէմիշլէր տիր։ Պիր չօգ բիճալ, միւշիրան, իւլէմա, բուէսասը բուհանիէ վէ սաիր զէվաթ թէպրիք իչին, մապէյնը Հիւմայունա կիտէրէք, խիմէլերինի, տէֆթէրը մախսուսա գայտ իմմիշլէր տիր։

Բազար իրթէսի կիւնիւ վիւքէլանընն, սէրայը Հիւմայունտա պուլընտըգլարը սբրատա ֆէվգէլատէ պիր մէճլիս ագա իլէ մուհիմմ միւզաքէրաթ ինբա իմմիքլէրինէ տաիր չըգան չայեալար վէ խարիճիէ նազրընընն իսթիֆասը չայեասը՝ թիւրքճէ զազէթալար թարափընտան թէքզիպ օլընմըշ տըր։

Մալիէ նազրը տիւն հուզուրը Շահանէյէ գապուլ օլընմըշ տըր։

Օսմ. պանգասը պաշ միւսիրի սապգը Մ. Տրֆէս՝ տիւն հուզուրը Բասիչանէյէ գապուլ օլընարաք, արզը վէտտա իյլէմիշ տիր։

Մ. Տրֆէս ճումա կիւնիւ չէհրիմզատէն գաթիէն հարէքէթ իտէճէք տիր։ Կէչէն ագշամ պանգա հէյէթի թարափընտան միւմանիլէյին չէրէֆինէ պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։

Բուսիա սէֆիրինին գըզը մատմազէլ Զարիգով, Վիէննատա վէֆաթ իմմիշ տիր։ Ճէնազէ՝ Իսթանպօլա կէթիրիլճէճէք տիր։ Թարափը Շահանէյէն սէֆիր Մ. Զարիգովա թաազիյէթ թէլէկրաֆը չէքիլմիշ տիր։

Պուղտայըն ֆիեաթը սիւչկիւն օլաբընտան, էքմէյին քիլօտա 5 բարա թէնէգզիւլ իտէճէկի սէօյլէնիեօր։

Ալաֆ. սէնէ պաչը միւնասիպէթիյլէ թարափը Շահանէյէն էվրօպա հիւքմտարլարընա թէպրիք թէլէկրաֆնամէլէրի քէշիտէ իտիլմիշ վէ պուրատա սատրազամ վէ խարիճիէ նազրը՝ սիւֆէրատա թէպրիք գարթլարը կէօրաէրմիշլէր տիր։

Զաթը հաղրէթը Բասիչանէյին թօրնու Մէհէմմէտ Նազըմ էֆ.նին թէվէլլիւտիւ՝ նամի մախսուսը Շահանէ իլէ էճնէպի հիւքմտարլարընա պիլտիրիլմիշ տիր։

Սօն կիւնլէրտէ չէհրիմզատէ գէլէրա իլլէթի խաֆիֆլէշմիշ տիր։

ԹԱՐԻԽԻՆ

ԷՍԷՖԱՄԻԶ ՊԻՐ ՍԱՀԻՖԷՍԻ

(Ֆրանսա Ազատէմիասընտա Ատանա մուգաթէլաթը իւղերինէ Մ. Ֆրէտէրիգ ՄասոնընուԹը։)

(4835 Ն.տան ապվամ)

«Ապրիլ 23տէ, բահիպէլէր, Վիկթորհիւկո նամ Ֆրանսըզ հարպ սէֆինէսինին զապիթանը պտրիյէսինին վէ պիր գաշատաթ իչին օլսուն Մէրսին Ֆրանսըզ զոնսօլոսընին մուվասըլէթինի կէօրմէքլէ, մահզուզ օլմըշլար տըր։ Օ էնտատէ Ֆրանսըզ Ազատնիպ ատանմասը, բէմը կէչիա իչին Վիլֆրանշտա թօբլանմըշ օլուպ, կիլիկիա մուգաթէլաթը խապէրի իւղերինէ, գօթը-ամիրալ Բիվէնին թանթը զոմանտասընտա պիր ֆիլօ, Պէյրութա կիթմէք իւզրէ էմր ալմըշ, վէ օրատան Վիգթորհիւկո զըրհլըսը Մէրսինէ վէ Լա Վէրիթէ զըրհլըսը Իսկէնտէրունա կէլմիշէր տիր։ Նինայէթ Էվրօբա միթէէսիր օլուեօր կիպի կէօրունմիւշ, վէ Մէրսինտէ Ֆրանսըզ, Ինկիլիզ, Ալման, Ռուս վէ Իթալեան զըրհլըլարը թօբլանմըշլար տըր։ Զապիթէր Ատանայը գիեարէթ իտէրէր, նայլարը, խարապալարը թէրթիպլի միգաթէլէնին իսպաթլարընը կէօրիւրլէր։ լաքին պու պիր ֆէնա բիւեա շապիլինտէն օլուր։— Պու գատարլա պիթաթ զանն իտէրսինիզ, խայր, ատա պիլմէմիշ տիր։

«Ապրիլին 25ինտի բազար կիւնիւ, ապշամ սաաթ 5.30ատա, բահիպլէր մանասթիրընդն քիլիսէսինէ պիր թագըմ էրմէնիլէր, «Ասքէրլէր իւզերիմիզէ սիլահ չէքիեօրլար» տէյի պաղըրարագ, եիւրիւեիշ իտէրլէր։ Հէր թարաֆատան թիւֆէնք տարպէլերի իշիտիլիր։ Պու տէֆա Նիզամ ասքէրլերի տիր քի, սիլանըզ օլան վէ քէնտիլէրինի միւտաֆատան ատիզ պուլընան Խրիսթիանլար իւզերինէ, Էվրօբալըլարընդն պինալարընա ատզրու զօշտուգլարը զէման, նիշան ալարագ թէլէֆ իտէրլէր։ Էրմէնի մէքթէպի ամէնէ վէրիլմիշ, օրատա պէշ հիւգ Խրիսթիան թէլէֆ օլմըշ տըր։ Եանկընդ էրմէնի քիլիսէսինի վէ պիւթիւն մահալլէյի թէհտիտ իթմիշինատէն, Անթուան Տիսզօր նամ ֆրէր մարիսթ զօշար վէ քէնտի ճէսարէթիյլէ, կըզըլմըզ օլան խալզընդն իչինատէն կէչմէք իւզրէ քէնարինէ հօլ աչմանա թիւրքլէրի մէճպուր իտէր։ Մանասթրրա 7-8000 քիչի սըզընդը, ամէն էթրաֆը զուշատը, վէ ասքէրլէր ինամա իտէրէք, կիրիպ չըգանլարա աթէշ իտէրլէր։ Ապրիլ 26տա, ալէս սապան ամէշ՝ Սէն-Բոլ եագընընտա բահիպլէրին թէէսսիս իթթիքլէրի խասթախանէյէ սիրայէթ իտէր։ Օրատա սըզընանլար՝ գուրլունլարընդն ալթընտան կէչէրէք սըզընմըշլար տըր։ Բէր Բիկալ, ասքէր կիպի գարուտա տուրտուզընտա, մարիսթլէր՝ սագաթ օլան մէճրուհլարը ումուզլարընտա թաշըրլար։ Եատա կիտէնլէր իսէ, բահիպլէրին էթէքլէրինէ, նիգապլարը արգասընա սըզընարագ, պիրիքտէ եիւրիւրլէր։ Էօյլէյին խասթախանէ, պիւթիւն էշեասընդա, եանի հաթագլարը, չարչաֆլարը, սարկըլարը, էրզագը, հաթա պիր բահիպէնին ռազտըզը վէճհլէ, պինանընդն իւզերինատ թէէվվիւճ իթմէքտէ օլան սէվկիլի Ֆրանսըզ պայրաղը իլէ պիրլիքտէ եանար։

«Եանկընդ մէքթէպի սարաճաղը էսնալէրտէ, Ինկիլիզ գահրաման գօնսօլոսը, եիրմի գատար ասքէր իլէ սօգագտան կէչէր։ Միւլթէհիլլերի գուրթարմաեա կէլիր, սաղ վէ սալիմ վալինին գօնաղընա կէօթիւրէճկինի թէէմին իտէր։ լաքին օնլար՝ բահիպլէր իլէ չըզմագ իսթէրլէր։ Ցիսուսեանլարտան պիրի վէ Մարիամլէր՝ գօնաղա գատար պունլարա բէֆագաթ իտէրլէր։ Բեաֆֆէսինին տէ իւսթլերի արաշթըրըլըր, վէ սիլահ պուլընմատըզընտան, ճէպ չագըլարընը ալըրլար։

«Էսնաի ֆիրարտա, եանկընդ, օլ վագթտա գատար ասքէր թարաֆընտան մուհաֆազա իտիլմիշ օլան մանասթրրա վասըլ օլմըշ տըր։ Ասքէրլէր, Ցիսուսեանլարա, էշեալարընտան հիչ պէք չեյ կէօթիւրմէյէ միւսատատ իթմէմիշլէր տիր։ Ագշամ պաշ բահիպ, օլ վագթտա տէկին մուհաֆազա իտիլմիշ օլան Բէթանիաեա կիտէրէք, Մայր Մէլանիէ, «Իչթէ Ցիսուսեանլարընդն էշեասընտան գալանը սիզէ թէսլիմ իտիեորում» ատմիշ վէ էլին անախթարլարընը թէսլիմ իթմիշ տիր։

Լաքին Բէթանիա իչին գօրդու հօգմը իտի։ Էկէր տատա կէճիքիլիրսէ, եէթիմէլերին, միւլթէճիլերին հալի նէ՝ օլաճագտը։ Ինկիլթէրրա գօնսօլոսը օրատա օլուպ, իսբար իտէր, Բէր Ժուրիվ էմր իտէր։ Հարէքէթ գարարը վէրիլիր, վէ բահիպլէր իլէ բահիպլէր, սըզլաշմագտա օլան պիր թագըմ պիչարէլերին էօնիւնէ կէչէրէք, Խրիսթիանլարը՝ պազը ֆապրիգալարա վէ էվրօբալը էվլերինէ տաղըթմագ իւզրէ գօնաղա ատզրու եօլա չըգարըլար։ Բահիպլէր՝ Ինկիլթէրրա գօնսօլաթօխանէսինտէ դապուլ օլունուրլար։ Բահիպլէրտէն պիրի, Ինկիլիզ գօնսօլոսընդն զէվճէսի թարաֆընտան մաղհարը հիւսնի գապուլ օլաուգլարընը եազմըշ տըր։ Միւմանիէյհանընդն չայեանը հայրէթ ֆէտաքեարլըզը՝ բահիպլէրիմիզին համիյէթի տէրէճէսինատ տիր։ Օնընդ գալպի ատ, այնի հիսսիեաթէ մալիք պուլունմըշ տըր։ Պու գատընլար, չայեանը հայրէթ վէ մուազզէզ հալէթը բուհիյէլերինտէն տօլայը չայէմէի թագտիր վէ թահսին տիրլէր։

(Տէվամի)

ՄԷՋԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

ՀՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ, 18 ԴԵԿՏ.

Մէճլիս, սաաթ 11տէ Ահմէտ Բիզա պէյին թահթը բիեասէթինատ իհթիմա իթմիշ տիր։ Էվվէլա մէմլէքէթին թապիպլերի հազընտա Սըրադը պէյ իլէ Թէվֆիգ էֆ.նին պիր գանուն լայհասը օգունմըշ, վէ լայհա գօմիսիօնընա կէօնտէրիլմիշ տիր։ Պաաէհու բուզնամէյէ կէչիլէրէք, ասքէրի թէպաիա սանտըզը պիւտճէսի իչին իսթէնիլէն 41,803,207 ղրշ. ֆազլաի թախսիսաթը միւզաքէրէսի ատվամ իթմիշ տիր։ Մահմուտ Շէվքէթ բաշա, ալթմըշ պին ֆամիլեանընդն հուզուրընը մուհաֆազաթէն իլդահաթը լազըմէյի վէրիքատէն սօնրա, մէճլիս՝ թէքլիֆը մէզքիւրը էքսէրիյէթէն զապուլ իլէմիշ տիր։

Իքինճի ճէլսէտէ, մէճլիս, Եըլտըզընճաբիէլերի իչին հիւքիւմէթին թալեպ իթմիկի 300,000 ղ. կէրինէ գօմիսիօնընընդն թէնզիլէն թախսիս իթմիկի 140,000 ղ.ը թասդիք իթմիշ տիր։

1324 սէնէսի սօնընտա հիւքիւմէթճէ վուգու պուլան միւնագասալարտա քէնտի թէահիւտլերինի իճրա իթմիշ օլմատան միւթէահիւտլերին վէրիքլերի տէլալիյէլերի սահիպլերինէ իթա իթմէք վէ պագայէսինի Տիւեունը զայրը մուհթաղամա եա կէչիրմէք խուսուսընտա հիւքիւմէթին թագտիմ իթմիկի մատատի զանունիէ օգունարագ, բուզնամէյէ կէչիրիլմիշ տիր։

Ֆապրիգալարտա չալըշան էրքէք վէ զըզ քիւչիւք չօճուգլարընդն չալըշմալարընը ինթիզամ ալթընա ալմագ իւզրէ Տր. Էօմէր Շէվզի պէյին թագտիմ իթմիկի պիր թագրիր՝ լայհա գօմիսիօնընա հէվալէ իտիլմիշ տիր։

Պաաէհու Տր. Բիզա Նուր պէյին մէսէլէսինէ կէչիլմիշ տիր։

Մալիմ տիւր քի 16 մէպուս թարաֆընտան պու իշ իչին պիր թագրիր վէրիլմիշ իտի։

Բէյյիս, թագրիրի վէրէնլէրատէն Լութֆի Ֆիքրի պէյէ սէօզ վէրմէքլէ, միւմանէյհ չու եօլտա պէեանաթատ պուլընմըշ տըր.— Պու մէճլիսին էքսէրիյէթի, իչպու թագրիրի բէտատէ գարար վէրմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ սէօզլերիմ ֆազլա տըր։ Թաթրիրի նիչին բէտատ իթթիքլերինի պէեան իթմէեօրլար քի, քէնտիլերինէ օ եօլտա ճէվապ վէրէյիմ։ Պու մէսէլէ՝ իւչ նոգթատան իպարէթ տիր։ Պիրինճի՝ Մէճլիսի մէպուսանընդն անիհթ քարղըմանթեր իճրասընա հազգը վա՛ր մը, եո՞ղ մը։ Իքինճի՝ պու հազգը գապուլ իթթիկինիզ հալտէ, թէչքիլ օլընաճագ թանգըգաթ հէյէթինին, տիվանը հարպլարընդ զարարլարընը տա թէպիգէ հագգը օլարգընը գապուլ իթմիշ օլուրսընըզ։ Իւչիւնճիւ՝ թագրիրատէ զիքր օլընան մէսէլէլէր իչին անիհթ քարղըմանթեր իճրասը տէյը՞ մը։— Էվվէլա՝ պու մէճլիսին բարլամէնթօնա պիր հէյէթ թանգըգիէ թէչքիլինէ հագգը վար տըր։ Չըզան սէնէ պունու զաթէն գապուլ իթտիք։ Սանիէն՝ իտարէի էօրֆիյէ սէյտիվէ տիվանը հարպէն վէրտիկի զարարլարը Ֆէտպիգ իտէմէյիզ։ լաքին պիզ՝ տիվանը հարպլարընդ գարարլարընը տէյիլ, ճէմիյէթը խաֆիֆ միւնասիպէթիյլէ թէչքիլ օլընմըշ օլան հէյէթը թանգըգիէնին մուամէլաթընը Ֆէտպիգ իտէճէյիզ։ վիրա մէսէլէ՝ էսասէն տիվանը հարպա իհտիյէ օլընմամըշ տըր։ Իմտի պու էսաս իւզերինէ անիհթ քարղըմանթեր իճրասը գապալ տիր։ վէ գապինէնին պունատան էվվէլ վէրմիշ օլարգը իլդանաթ տա քեանֆի կէօրիւլմէմիշ տիր։

Լութֆի Ֆիքրի պէյ՝ մանգուսալարա վէրիլէն իշքէնճէլերատէն վէ տանագլարատան տանի պահալա, էլէ կէչիրմիշ օլարգը գանը սօրա իլէ պիր գամշըյը վէ պիր մանգուսատան տիւշմիշ օլան պիր թըրնաղը կէօսթէրմիշ տիր։ Միւմանիլէյհ, նուսթգընընդ իսթամընատա, էքսէրիյէթէ մէնսուպ մէպուսլարընը վիճատանընա վէ հիսսիյաթընա միւրաճաաթ իտէրէք, անիհթ քարղըմանթերի գապուլ իթմէլերինի թէքլիֆ իտէմիշ տիր։

Մուախխարէն Հազգը բաշա, Լութֆի Ֆիքրի պէյէ ճէվապ վէրէրէք տէմիշ տիր քի, «Սօն տէֆա գապինէ քէնտի բրօկրամընը իյզահ իթթիկի սրրատա, կէճէ կիւնիւզ օթուզ նէֆէր միւթէրիզլէր գապինէյի թէնզիա իթմէք իչին իսթէտիքլերինի սէօյլէյիլիր։ Էկէր Բիզա Նուր պէյին մէսէլէսի հազգընատա մալիւմաթ ալմագ իսթէօրլարընը իսէ, էլպէթթէ օլ վագթի ալալլար։ Միւթէրիզլէր չիմտի եէնի պէեանատա պուլունմամաեօրլար։ Պիր մէսէլէ, եիրմի տէֆա թէտգիգ օլունմազ։ Գապինէ՝ միւթէպէր զաթլարատան միւրէքքէպ տիր. պունա էմին օլսունլար. օնլար տա մէմլէքէթին ֆայտէսինի քէնտիլերի գատար տիւշիւնիւրլէր։

Տր. Բիզա Թէվֆիգ պէյ.— Մէսէլէ մուհիմմ տիր, տիգգաթլէ թէտգիգ իտէլիմ։ Հէր կիւն 40—50 չիքեայէթնամէ ալըեօրում. ճէմաաթ՝ պիզիմ սէօզլերիմիզի օգուեաճագ վէ էկէր մէճլիս՝ անիհթ քարղըմանթերի գապուլ իթմէզսէ, օլ վագթի պու մէճլիս հազգընատա էյի պիր ֆիքր բէյտա իթմէեէճէքլէր տիր։ Էկէր գապինէ, Բիզա Նուր պէյին մէսէլէսինատ հազգսըզլըգ օլմատըզընա էմին սինատ հազգսըզլըգ օլմատըզընա իսէ, «անքէթ բարլըմանթէր» թէքլիֆինի գապուլ իթմէլի տիր։ Մէմլէքէթատ զուլում վէ իսթիպատատ տէվամ իթմիքճէ, բրօթէսթօ իթմէքտէն կէրի տուրմատանընդմ։ Էկէր հէյէթը թանգըգիէյի թէչքիլատէրսէնիզ, նամուսքեարլըզընընդը իսպաթ իթմիշ օլաճագսընընդ։ Սիպտէն պազարը, «ֆբրգամըզ էվվէլճէ քէնտի գարարընը վէրմիշ տիր» տէեօրլար։ Պէօյլէ չէյ օլմազ. պու կիպի մէսէլէլէր հազգընատա էվվէլճէ գարար վէրիլէմէզ։ Գապինէ, մէմլէքէթին ֆայտէսի իչին տէյիլ, քէնտի մէվթին ֆայտէսի իչին տէյիլ, գրինի մուհաֆազա իթմէք իչին «անքէթ բարլըմանթէր»ի գապուլ իթմէեօր, տէեօրլար։

Հայտար պէյ (Իթթիհատ ֆբրգասընատան), հիւքիւմէթին ֆիքրինի միւտաֆատ իթմիշ վէ միւթէրիզլերին պու մէսէլէյի իթմիշ վէ միւթէրիզլերին պու մէսէլէյի մէմլեքէթին ֆայտէսի իչին օրմայը՝ գապինէյի միւշիւրէրէք, մէմլէքէթատ ալթիսթիւք չըզարմագ իչին օլարգընը սէօյլէմիշ տիր։

Սըրադը պէյ.— (Իթթիհատ ֆբրգասընատան.) Բարլամէնթօճա պիր հէյէթ թանգըգիէ թէչքիլինի թէքլիֆ իթմիշ, վէ տէմիշ տիր քի, «էկէր մէճլիս՝ պու կիպի մէսէլէրէ միւտախէլէ իթմէեէճէք իսէ. տաղըմալը տըր։

Կիւմիւլճինէ մէպուսը Իսմայիլ պէյ, «Անքէթ բարլըմանթէր»ին լիւզումընատան, մանգուսալարընդ իշքէնճէլերինատէն պահա իթմիշ վէ մէրքէզ ազալարընա իհթիյաճլէն, «Պէր մէպուսընդ սէօզլերինէ՝ մի՞ հօգսա սատարագամընդ սէօզլերինէ՝ մի իհթիյաճ իթմէլի. նի՞չին գապինէ. Բիզա Նուր պէյին մէսէլէսի միւնասիպէթիյլէ Մէճլիսի մէպուսանընա թէչքիլ օլընաճագ գօմիսիօնատան գօրդուեօր։ Շունընդ իչին գօրդուեօր քի, Շամլը Իզզէթէ Ժուրնալար վէրէն վէ էսկի բէյիմիզ մէնսուպ օլան պիր թագըմ ատէմլէր միւֆէթթիշ թայլին օլընմըշ, իշ պաշընա կէչմիշ, վէ Մէչրութիյէթիմիզէ եավաշ եավաշ տարպէլէր վուրմատա պաշլամըշլար տըր։» Իսմայիլ պէյ, պու վէսիլէ իլէ, ալմօղրաթ Մուսթաֆանընդն վիճուսի իւզերինատ սօքա տարպէսի իշարէթլերի պուլընմըզընա տաիր պիր թաշիպ բաբորը կէօսթէրմիշ տիր։

Հասան Ֆէհմի էֆ., Բիզա բաշա վէ Բահմի պէյ տախի՝ «անքէթ բարլըմանթէր» իճրասընա գարշը սէօյլէմիշլէր տիր։

Էն սօնրա պիզզաթ Տր. Բիզա Նուր պէյ իրատը նուսթգ իտէրէք, «Պէրատթըմա գարար վէրիլմիշ օլմասընա բաղմէն, հալէա հազգըմատա չիւպհէ իտիլիկինի թէէսիւֆ իտէրիմ։ Պէն պու հալի՝ թալիմէ ամֆ իտիեօրում, Հազգը բաշանընդ սէօզլերինատէն, պէրատթըմը տտլ ու ինսան դայէսինատ զաղանմըշըմ կիպի անլաշըլըեօր։ Էկէր պէօյլէ իսէ, թէմինը տաճա իտէրիմ։ (Հազգը բաշա բրօթէսթօ իթմիշ տիր։) Հազգըմատա կէօսթէրիկի իհթիմամը ֆէզզէլատէյէ տօլայը պիլիատասա Ահմէտ Բիզա պէյէ թէչէքքիւր իտէրիմ։ (Աչգընլար։)

Սինօպ մէպուսը, նուսթգընընդ խիթամընատա, մէպուսլարընդ թէզգրֆքնա միւթէալլիգ օլան Գանունը էլուսինին իլքի մատատէսինին միւսթաճէլէն թէտգիգ իտիլմէսինի մէճլիսէ թավսիյէ իյլէմիշ տիր։

Նինայէթ, «անքէթ բարլըմանթէր» թալեպի, ռէյսին թէքլիֆի իւզերինէ գուբաեա գօնուլարագ, 73 ռէյէ գարշը 96 ռէյ իլէ ռէտտ օլընմըշ տըր։ Մէճլիս, սաաթ ալաֆ. 6տա խիթամ պուլմըշ տըր։

ԻԼԱՆ

Պէյօղլընտա Բանկալթիսէ Սֆէթ սօգաղընտա քէօչէ պաշը 12 Ն.լը պիր պապ խանէ պիլ միւզայէտ ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, իչթիրասընա թալիպ օլանլարընդ վէ ատա զիեատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէկէնլէրինդ բաղար, սալը վէ ճումա կիւնլերի սապան սաաթ 3տէն 5է գատար Պէյօղլընտա Թագսիմէ վագը էրմէնի-գաթիլիք Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսի Հէյեէթը իտարէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օլունուր։

Քիլիսէ հէյեէթը իտարէսի

27 Նոյ. 1910 6—6

ԴՍԼՍԹՍ ՊՕՐՍՍԸ

24 Դեկտ. 1910

	Ղ.	Բր.
Թէվֆիկ խիլմիշ էսն. ում.	101	30
Բուռմէլի չըմէնտըֆէրի ֆբ.	219	75
Օսմ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ.Օ.	4	77—
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.	13	80
» » Թանվ. ֆբ.	500	
Բէյմի	16	30
Տէրիսաատէթ Բըլիթըմ	441	
Տէրգօղ	322	
Անատօլը չըմէնտըֆէրի գուբ.	15	80
» » Թան.	514	
Բրէսի Յոհնսիէ Էմիրսիէն Ա.	326	
» » » Բ.	271	

ԱԳՋԷՂԷՐԻՆ ԳԻՆԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.տան	Ղ.	Բր.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	107	20
Մէթալիք	98	
Բօլ	92	
Ֆրանսըզ ալթունը	87	
Ինկիլիզ լիրասը	110	4
Դրամից	50	
Ռուպլի քեաղրա	86	

ԻՏԱՐԷ ԽԱՆԷ

Պէյօղլուսնա Թագսիմ ճաատեսինեա Ն. 65

Սահիպի իմթիեազ վէ միւտիրը մէսուլը զազէթա

ՅՈՎՀ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ